

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 34/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring och temporär ändring av lagen om storleken av den försäkrades sjukförsäkrings- premie, arbetsgivares sjukförsäkringsavgift och arbetsgivares folkpensionsavgift

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 5 oktober 2004 en proposition med förslag till lag om ändring och temporär ändring av lagen om storleken av den försäkrades sjukförsäkringspremie, arbetsgivares sjukförsäkringsavgift och arbetsgivares folkpensionsavgift (RP 184/2004 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Juha Rossi, social- och hälsovårdsministeriet

- planerare Pirkko Peltonen, Folkpensionsanstalten
- socialpolitisk ombudsman Vesa Rantahalvari, Servicearbetsgivarna även som representant för Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund TT
- jurist Kalle Räisänen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- direktör Rauno Vanhanen, Företagarna i Finland
- förhandlingschef Jorma Skippari, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf.

Skriftligt utlåtande har lämnats av Akava ry.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att lagen om storleken av den försäkrades sjukförsäkringspremie, arbetsgivares sjukförsäkringsavgift och arbetsgivares folkpensionsavgift ändras permanent och temporärt. I propositionen föreslås att arbetsgivares folkpensionsavgift höjs med 0,016 procentenheter 2005. Genom avgiftshöjningen finansieras i fråga om år 2005 den temporära befrielse från arbetsgivares socialskyddsavgift som föreslås bli genomförd inom ramen för förvaltningsförsöket i Kajanaland. Befrielse från avgiften i Kajanaland ska under 2005—2009

gälla privata arbetsgivare, statliga affärsverk och kommunen som arbetsgivare.

Genom den föreslagna höjningen av folkpensionsavgiften ska även den temporära avgiftsförsök som gäller vissa skärgårdskommuner och kommuner i Lapplands län finansieras år 2005 och som innebär att privata arbetsgivare och statens affärsverk har befriats från arbetsgivares socialskyddsavgift. Samtidigt föreslås det att den temporära höjning av arbetsgivares sjukförsäkringsavgift om 0,014 procentenheter som har genomförts fr.o.m. början av 2003 i syfte att finan-

siera avgiftsförsöket slopas fr.o.m. ingången av 2005.

Beroende av avgiftsklassen uppgår folkpensionsavgiften för privata arbetsgivare och statliga affärsverk till 1,366, 3,566 eller 4,466 procent 2005, avgiften för kommunen och kyrkan som arbetsgivare uppgår till 2,416 procent och avgiften för övriga arbetsgivare uppgår till 3,966 procent av lönen. Storleken av arbetsgivares sjukförsäkringsavgift ska fr.o.m. början av 2005 uppgå till 1,60 procent då avgiften betalas av en

privat arbetsgivare eller av kommunen eller kyrkan som arbetsgivare. Sjukförsäkringsavgiften för övriga arbetsgivare ska vara 2,85 procent av lönen.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2005 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2005. Den temporära bestämmelsen om beloppet för arbetsgivares folkpensionsavgift föreslås bli tillämpad fram till utgången av 2005.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Av de orsaker som nämns i propositionen och med hänvisning till övrig utredning finner utskottet förslaget nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande anmärkningar och ändringsförslag. Dessutom föreslår utskottet att ett nytt lagförslag om en ändring av lagen om arbetsgivares sjukförsäkringsavgift ska godkännas.

Enligt regeringens proposition höjs arbetsgivares folkpensionsavgift med 0,016 procentenheter 2005. Genom avgiftshöjningen finansieras den temporära befrielsen från arbetsgivares socialskyddsavgift som föreslås bli genomförd inom ramen för förvaltningsförsöket i Kajanaland. Befrielse från avgiften i Kajanaland ska under 2005—2009 gälla privata arbetsgivare, statliga affärsverk och kommunen som arbetsgivare. Genom den föreslagna höjningen av folkpensionsavgiften ska man finansiera även det temporära avgiftsförsöket som gäller vissa skärgårdskommuner och kommuner i Lapplands län, vilket innebär att den höjning av arbetsgivares sjukförsäkringsavgift om 0,014 procentenheter som genomförts fr.o.m. början av 2003 slopas. Utskottet konstaterar att det är ändamålsenligt att höjningarna inriktas på arbetsgivares sjukförsäkringsavgift, eftersom reformen gällande finansieringen av sjukförsäkringen bereds som bäst enligt försäkringsprincipen.

I samband med riksdagsbehandlingen har lagförslaget om befrielse från arbetsgivares social-

skyddsavgift inom Kajanalands förvaltningsförsöksområde (RP 144/2004 rd) ändrats så att även samkommunerna i regionen och församlingarna samt Vaala kommun har fått befrielse från avgiften (FvUB 18/2004 rd, StUB 4/2004 rd). Enligt en utredning som social- och hälsovårdsutskottet erhållit medför de ändringar som gjorts under riksdagsbehandlingen inget behov av att höja folkpensionsavgiften med mer än 0,016 procentenheter år 2005.

Social- och hälsovårdsutskottet konstaterar att tills vidare har man inga uppgifter om uppföljningen av de ifrågavarande försöken på basis av vilken det skulle vara möjligt att på ett tillförlitligt sätt bedöma avgiftsbefrielserns inverkan på sysselsättningen i de nämnda regionerna. Förvaltningsutskottet har i sitt betänkande om försöket med avgiftsbefrielse i Kajanaland (FvUB 18/2004 rd) konstaterat att när regionala sänkningar av arbetsgivaravgifter finansieras med en större betalningsbörda för andra regionala arbetsgivare får de som drabbas sämre möjligheter att sysselsätta folk. Samtidigt påverkas utvecklingen i regionerna och kommunerna negativt. Social- och hälsovårdsutskottet poängterar att i fortsättningen ska man försöka bedöma vilka konsekvenser dessa försök har för sysselsättningen på de ifrågavarande områdena och för hela landet i övrigt som finansierar försöket.

Enligt 1 § i lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift (366/1963) är arbetsgivarens skyldighet att betala socialskyddsavgift beroende på

huruvida personen omfattas av Finlands bosättningsbaserade system för social trygghet. Reformen av sjukförsäkringslagen och de ändringar i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet som träder i kraft vid ingången av 2005 skulle leda till att betalningsskyldigheten inte omfattar de personer som kommer från länder utanför EU/EES för att arbeta i Finland i minst fyra månader. Enligt 3 b § i tillämpningslagen som träder i kraft fr.o.m. början av 2005 anses dessa personer inte på grund av en arbetsperiod på fyra månader vara bosatta i Finland. Ändringarna skulle inverka på skyldigheten att betala socialskyddsavgift på ett sätt som inte har avsetts samt minska inflödet av socialskyddsavgifter. Utskottet föreslår att 1 § 1 mom. i lagen om arbetsgivares so-

cialskyddsavgift klarläggs så att arbetsgivaren är skyldig att betala socialskyddsavgift när den anställda är försäkrad i Finland i enlighet med sjukförsäkringslagen. Dessutom föreslår utskottet att hänvisningen till den nuvarande sjukförsäkringslagen ändras så att den syftar på den nya sjukförsäkringslagen.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att lagförslaget godkänns utan ändringar och

att ett nytt lagförslag 2 godkänns:

Utskottets nya lagförslag

2.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 4 juli 1963 om arbetsgivares socialskyddsavgift (366/1963) 1 § 1 mom., sådan den lyder i lag 705/2003, enligt följande:

1 §

En arbetsgivare skall till Folkpensionsanstalten betala arbetsgivares sjukförsäkringsavgift enligt sjukförsäkringslagen (/2004) och arbetsgivares folkpensionsavgift enligt folkpensionslagen (347/1956) på basis av den lön som betalats till arbetstagaren. Om arbetstagaren inte omfattas av lagstiftningen om den bosättningsbaserade sociala tryggheten i Finland är arbetsgivaren dock inte (*utesl.*) skyldig att betala arbetsgivares socialskyddsavgift. *Arbetsgivaren är dock*

skyldig att betala arbetsgivares socialskyddsavgift, om arbetstagaren är försäkrad i Finland enligt sjukförsäkringslagen. Avgifternas storlek bestäms särskilt genom lag.

— — — — —

*Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förut-
sätter får vidtas innan lagen träder i kraft.*

ShUB 34/2004 rd — RP 184/2004 rd

Helsingfors den 26 november 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Valto Koski /sd
vordf. Eero Akaan-Penttilä /saml
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Marjaana Koskinen /sd
Pehr Löf /sv
Riikka Moilanen-Savolainen /cent
Aila Paloniemi /cent
Leena Rauhala /kd

Paula Risikko /saml
Arto Seppälä /sd
Osmo Soininvaara /gröna
Tapani Tölli /cent
Raija Vahasalo /saml
Erkki Virtanen /vänst
Tuula Väättäin /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.